

Munkapiaci alapok

Munkagazdaságtan
2014-2015 tavaszi félév
Budapesti Corvinus Egyetem, Papp Bence

A munkapiac elhelyezkedése

- Társadalmi döntés termelésről (időről, vagyonról)
 - Központi tervezés
 - Piaci koordináció
 - Kultúrára jellemző kívánalmak, egyéni óhajok
 - Polgárok képességei
- Háztartások, vállalatok, **munkapiac**, tőkepiac, termékpiac (kapcsolati ábra)
 - Kereslet és kínálat (aktív és inaktív)
 - Országos és helyi piac
 - Érdekképviselő
 - Belső munkaerőpiac
 - Másodlagos munkapiac
- Piac koncepció szerepe
 - Elhatárolás földrajzilag, ágazatilag, szakképzettség szempontjából. Elhatárolás nem végleges és nem „kemény”.

Trendek

- Férfi és női aktivitás
- Munkanélküliségi ráta, feszesség, lazaság
- Ágazati súlyok eltolódása
 - Primer, szekunder és terciér ágak
 - Áramlások bruttó és nettó értelemben
- Fejlődés következményei a munka világára
 - Hatása a szakképzetlen és szakképzett munkaerőre (munkaerő az emberekhez kötött - tehetetlen)
 - Piac hatékonysága – alkalmazkodási gyorsaság
 - Információ
 - Átképzés
 - Mobilitás

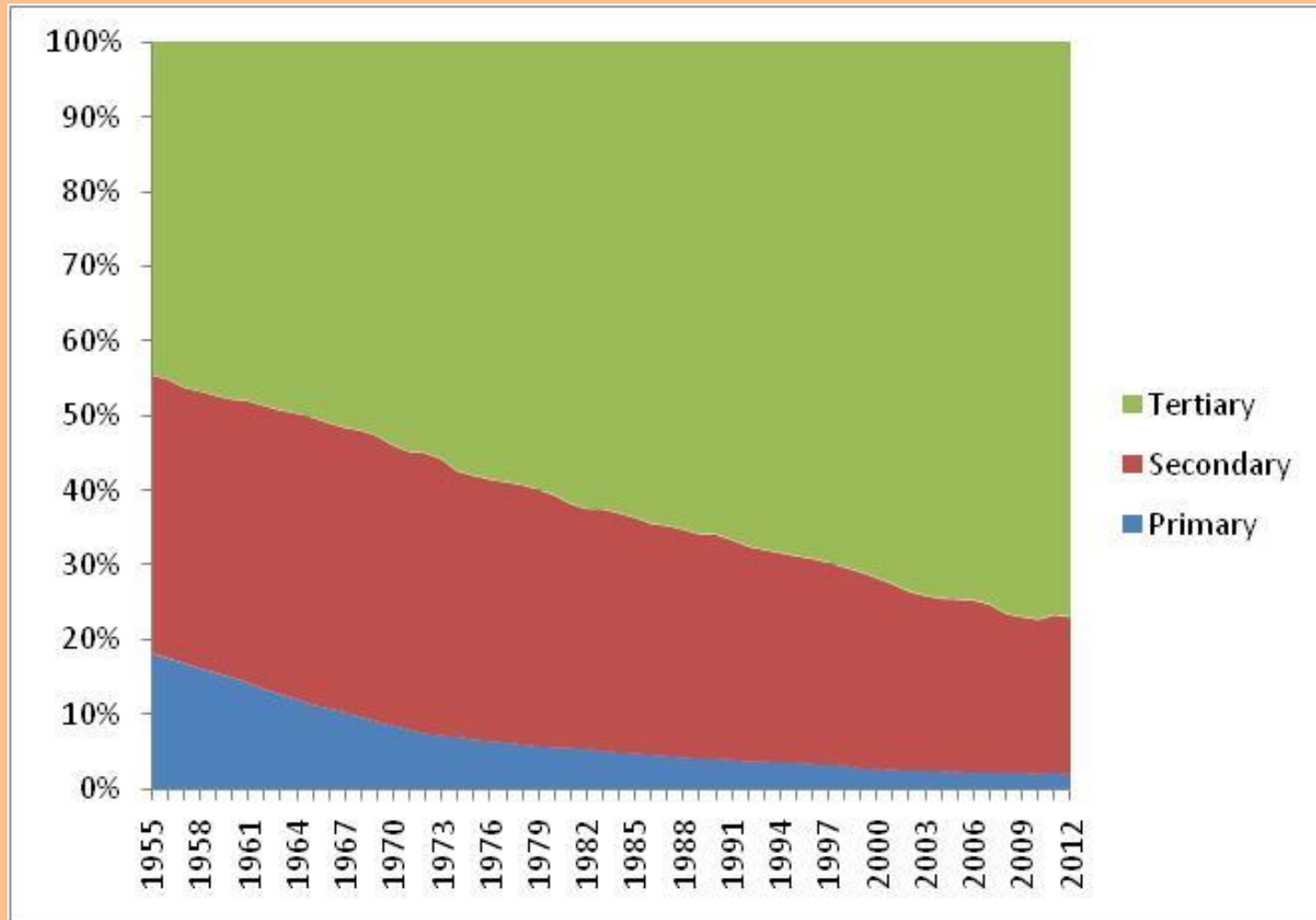
Aktivitás nemenként

- Ausztria, Kanada, Németország, Japán, Franciaország, UK, USA

Ágazati foglalkoztatottság

- Ausztria, Kanada, Németország, Japán, Franciaország, UK, USA

Munkaerő-piaci kategóriák

- A társadalom felosztása (2013-as adatok)
 - Munkaképes korúak (7 610 eFő)
 - Aktívak (4 334 eFő)
 - Foglalkoztatottak (3 893 eFő)
 - Munkanélküliek (441 eFő)
 - Ráták
 - Munkanélküliségi ráta
 - Foglalkoztatottsági ráta
 - Részvételi ráta
 - Globális és szűkebb értelemben
- Néhány magyarországi trend a mellékelt excel munkafüzetben

Munkából származó jövedelem

- **Összes jövedelem**
 - Nem munkából származó
 - Segély, háztartások közötti transzfer, generációk közötti transzfer, vagyonból származó jövedelem
 - Munkából származó
 - Alapbér, törzsbér
 - Bérpótlék
 - Kiegészítő fizetés
 - Prémium
 - Jutalom
 - 13. és további havi fizetés
 - Egyéb munkajövedelem

Nominális és reálbér

- A vásárlóérték számít
 - Pénz elértéktelenedésének figyelembevétele
 - Különböző árindexek – Paasche és Laspeyres
 - Alul- vagy felülbecslés
 - Különböző fogyasztói csoportok
 - Különböző régiók
 - Természetbeni juttatások szerepe
- Nominális illúzió
 - Az infláció jósága
 - Deflációs veszélyek

Marshall ollója

- Kereslet és kínálat a két **egyenrangú** fél
- Kereslet
 - Termelési tényező ára, termék kereslet, technológia
 - Keresleti görbe és keresleti változások
 - Méret és helyettesítési hatás
 - Vállalati, ágazati és piaci szint
 - Hosszú és rövid táv
- Kínálat
 - Ki milyen munkakörben érzi jól magát - bérkülönbség
 - De „azonos” munkakörök között a bér szerepe
 - A kínálati görbe és változásai
 - Aggregált kínálati görbe – bérelfogadás esetén

A piac megtisztulása

- Kereslet és kínálat kielégítése – egyensúlyi bér
 - Piaci bér hogyan terjed át a bérelfogadó vállalati piacra
 - Új egyensúlyok - egyik görbe elmozdulása
 - Telekommunikáció terjedése – kereslet nő
 - Szabad munkavállalás külföldön – kínálat csökken
 - Adókedvezmény szakmunkások foglalkoztatására
 - Születésszabályozás késleltetett hatása
 - Új egyensúlyok – mindkét görbe elmozdul
 - Bizonytalan a kimenetel
 - Csökkenhet és nőhet is a bér, ill. foglalkoztatottság

Súrlódások és korlátok a piacon

- Belső elégtelenségek és külső erők hatására a piac nem tisztul meg
 - Belső tökéletlenségek
 - Tájékozatlanság
 - Immobilitás
 - Kényszer, nélkülözés, „elgyengültség”
 - Humántőke-képzés lassúsága
 - Egyéni fejlődés, önismeret, preferencia-feltárás
 - Külső hatások
 - Szakszervezet: 1. bérmegállapodás, 2. kínálati korlátozás (ábra)
 - Minimálbér
 - Összefüggés - munkanélküliségi ráta vs. külső erők nagysága (torzít - állami alkalmazás és foglalkoztatás öszt. adókedvez.)

Túlfizetés és alulfizetés

- A bér egy alkufolyamat eredménye
 - Számít az alkuerő és a piac olajozottsága
 - Mégis lehet valaki túlfizetett, ...
 - Hatékony bérezés
 - Nepotizmus
 - Túl kínálatot okoz
 - és alulfizetett
 - Hatósági árazás -> kötöttség a bérek terén is
 - Munkaerő hiányt okoz
 - Kényszerhelyzet, másodlagos munkaerőpiac
- Gazdasági járadék
 - Rezervációs bérek különböznek (ábra)
 - Elsőfajú diszkrimináció nehezen kivitelezhető
 - Többlépcsős bérrendszer